

ikke længere seer saa nøie paa, hvad der staaer i disse Skudsmaal, som paa, hvor lang en Tjenestetid hver enkelt Skudsmaal omfatter. Det gaaer vistnok i Praxis saaledes til, at man henvender sig paa det Sted, hvor Ændet sidst har tjent, og privat, altsaa uden det Ansvar, som ifølge Ændeloven det offentlige Skudsmaal medfører, forhører sig om, hvorledes Ændet er bestaaffent. Det er forøvrigt ganske mærkeligt, at vi her søge at komme ind paa de hemmelige Erklæringer; det viser sig i Grunden, at de offentlige Erklæringer, der skulle gives i Skudsmaalsbogen, ere behæftede med saa mange Betænkeligheder, det viser sig, at man i saa høi Grad frymper sig ved aabent og ligefrem at sige sin Mening, at det er de hemmelige og private Erklæringer, som Huusbonderne gjensidig afgive om deres Ændede, der i Virkelighed blive bestemmende. Dette er nu imidlertid uundgaaeligt, det kan ikke forandres ved nogen som helst Bestemmelse, der sigtede til at redigere Ændeloven anderledes. — Jeg holder for, at den Betragtning, der blev gjort gjældende mod Lovforslaget af de ærede Rigsdagsmænd for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Jessen) og for Odense Amts 5te Valgkreds (H. M. Petersen), indeholder en stor Opfordring til at gaae ind paa Grundtanken i det foreliggende Lovforslag, og jeg skal saaledes slutte mig til dem, der anbefale dets videre Fremme.

H. M. Hansen: De Udtalelser, der fra forskjellige Sider ere fremkomne mod det foreliggende Lovforslag, kunne dog ikke afholde mig fra at give det min Stemme, for at den omtalte Bog ikke længere skal blive en Skudsmaalsbog, men en Ændebog, der blot kontrollerer Ændets Stilling i den Tid, det bevæger sig som Tjenende. Den ærede Rigsdagsmand for Hjørring Amts 3die Valgkreds (Quistgaard), som udtalte, at han holdt meget paa den i denne Henseende bestaaende Tilstand, fordi det var kjærst saavel for Huusbonden som for Ændet at give og at erholde en saadan Rekommandation, udtalte tillige, at Skuds-

maalene efter hans Overbeviisning i Almindelighed snarere vare for skaansomme eller, som han udtrykte sig, for milde end for strenge, men det forekommer mig, at dette ialtfald betegner en mindre Solibitet. Den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 5te Valgkreds (H. M. Petersen) udtalte ogsaa, at den overveieende Deel af den tjenende Klasse, nemlig det tro Ændede, helst ønskede at faae Skudsmaal, og jeg troer, at dette Ønske vil blive saa levende, at det vil blive efterkommet, men ikke som den ærede sidste Taler bemærkede saaledes, at det bliver til hemmelige Erklæringer; jeg troer, at Erklæringerne ville vedblive at være aabenbare, idet nemlig det tro stikkelige Ændede vil forlange en Rekommandation fra den Huusbond, med hvem det har levet sammen i et Ændeforhold, og jeg troer ikke, at Huusbonden vil nægte at meddele et saadant løst Vidnesbyrd, som Ændet baade strax og senere kan vedlægge sin Skudsmaalsbog; det vil blive ham en ligesaa paalidelig Anbefaling, som den, der nu gives i selve Bogen.

Ternansen: Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Jessen) synes at have misforstaaet mig, og del kan maaskee ogsaa være, at jeg har udtrykt mig noget uklart. Det var ikke min Mening, at Ændet stod værgeløst, naar det kom for Dommeren; det kunde albrig falde mig ind at nære en Tanke som den, at Ændet ikke skulde finde fuldt Forsvar fra Dommerens Side, men min Mening var, at det er vanskeligt for et fattigt Ændede, der maaskee tillige kan være forældreløst, og saaledes staaer ene i Verden, at faae sin Sag bragt for Domstolen. — Det er ikke godt for mig at forstaae den Uvillie, man synes at lægge for Dagen mod de saakaldte løse Anbefalinger; det er blevet sagt, baade at det skulde være uret imod Ændet at henvise det dertil, og at Huusbondens Sikkerhed ikke var varetaget derved; men eftersom det er den Form for Anbefalinger, der er bleven den almindelige for de høiere Ændeklassers Vedkommende, forekommer det mig,